

Előszó

Az *Elpis* huszonegyedik számát Boros Gábor 60. születésnapja alkalmából, az ünnepelt tiszteletére állítottuk össze. Önálló tanulmányokkal és fordításokkal köszöntjük őt: egykori és jelenlegi tanítványai, doktoranduszok, doktorjelöltek és már fokozatot szerzett, érett kutatók, akik Boros Gábort emberként, filozófiatörténészként és tanárként egyaránt nagyra becsülik és hálával tartoznak neki.

A magyar filozófiai életben mindenki ismeri Boros Gábor gazdag és töretlen lendülettel bővülő életművét, ahogy a nemzetközi filozófiai élet még szélesebb publikuma is találkozhatott vele német, angol és francia nyelven írt könyvei, tanulmányai, külföldi előadásai és kurzusai révén. Mostanra jó néhány filozófusgeneráció számára jelent elsődleges tájékozódási pontot, ahogy olvassa Descartes-ot, Spinozát, Leibnizet, a kora újkor bármely nagy filozófusát vagy éppen a nagy gondolkodók szövegvilágában felbukkanó „kisebb mesterek” műveit. Ugyanilyen iránytű, ahogyan értelmezi a felvilágosodás lezáratlan vagy lezárhatatlan projektjét, a „felvilágosodás dialektikáját”, a személység kibontakozásának és a kibontakozó személyiség elfojtásának tendenciáit egyaránt magába foglaló modernitás korszakát, illetve ahogyan a szeretet európai filozófiatörténetének egészét látja és átlátja. Arról nem is beszélve, hogy meglepően termékeny és szertágazó fordítói munkásságának köszönhetően az általa értelmezett szövegek jelentős részével az ő tolmácsolásában találkozhattunk először: az ő gördülékeny, finoman formált mondatait idézzük, amikor például Spinozáról írunk vagy Heidegger Schelling-könyvével birkózunk. Áttekinthetetlen tudományszervező tevékenységét mi sem példázza jobban, mint folyóiratunk újr alapítása a doktori iskola kötelékén belül – már csak ezért sem lehetett számunkra kérdéses az ünnepi kötet összeállítása.

Boros Gábor ugyanakkor nem „csak” filozófiatörténészként és tanárként fontos számunkra. Sokan érezzük úgy, hogy baráti támogatása, pártfogása, biztatása nélkül egészen másként alakult volna utunk, vagy talán bele sem vágunk volna „igazi” tanulmányainkba. Csak remélni tudjuk, hogy a jelen antológia valamennyire képes lesz viszonzni odaadását.

Kronologikusan felépülő ünnepi kötetünk két kísérőtanulmánnyal ellátott fordítással veszi kezdetét: Guba Ágoston Plótinosz *A módszerről* című rövid értekezését, míg Boros Bianka Francis Bacon *Prométheusz, avagy az ember helyzete* című írását teszi elérhetővé a magyar olvasó számára. A fordításokat hét, Boros Gábor kutatásaihoz szorosan kapcsolódó cikk követi. Tóth Olivér István Boros Descartes-értelmezése nyomán az én ideáját vizsgálja, és azt a problémát igyekszik felderíteni, hogy milyen ismeretelméleti erőfeszítésre van szükség ahhoz, hogy e kiténtetett ideát megismerjük. Az újkori filo-

zófia büvkörében maradvá, Szakács Evelyn fordításában ismerhető meg Lorenzo Vinciguerra átfogó tanulmánya a kép spinozai koncepciójáról, konkrétan arról a komplex folyamatról, ahogyan a képek láncolata kibontja a kép jelentését a test affekcióinak emlékezet szerinti rendjében. Ezt követően Lehr János foglalja össze Hume tulajdonnal foglalkozó téziseit, illetve érvel amellett, hogy Hume elmélete nem egyszerűen Locke tételeinek cáfolata akart lenni, hanem az eredeti teória egy sajátos, modernizált változata is. Forczek Ákos a normalitás és abnormalitás határait újraszabó elmeditétikák térnyerését elemzi a kései német felvilágosodás korszakának szétszórtsággal (*Zerstreuung*) kapcsolatos diskurzusában Meier, Mendelssohn, Kant és Herz írásain keresztül. Prokk Balázs Boros egy Kierkegaard-tanulmányát gondolja tovább: *A szeretet cselekedeteit* boncolgató cikk fő állítása szerint a felebaráti szeretetben rejő szimmetrikus viszony konfliktusban áll a centralizált kormányzás szükségszerűen hierarchikus és aszimmetrikus viszonyrendszerével. A blokkot végül két olyan tanulmány zárja, mely 20. századi német szerzőkkel foglalkozik: Szegedi Nóra – kapcsolódva Boros szeretetfilozófiai vizsgálódásaihoz – Max Scheler két szeretetfogalmát rekonstruálja (*ordo amoris* és *amor inordinatus*), míg Joób Kristóf Karl Löwith – Boros által fordított – *Világtörténelem és üdvtörténet* című könyvének görög történelemszemléletre vonatkozó állításait teszi kritika tárgyává a ciklikusság és a haladás fogalmait körüljárva.

Kritérium rovatunk keretein belül Rembeczki Eszter recenziója méltatja Boros Gábor legutóbbi, rendhagyó módon digitális kiadásban megjelentetett *Módszer, metafizika, emóciók* című könyvét, amely ambiciózus vállalkozás a 17. század filozófiájának újrakeretezésére, a filozófiatörténetírás megújítására és egyben a bölcsészet fontosságának alátámasztására. Befejezésül pedig Rosta Kosztasz szól hozzá a 2017/2-es számunkban megkezdett praxis-vitához: a Nemes Lászlónak és Cseke Ákosnak címzett válasz Boros egy gondolatának farvizén száll síkra a filozófia sokfélesége, egy folyamatorientált és közösségi Szókratész-kép és magának a praxis-vitanak a létjogosultsága mellett.

A szerkesztők